

*Stjepan Zdunić**

DR.SC. IVAN TURČIĆ, ZASLUŽNI ZNANSTVENIK

Dana 04.05.2014. napustio nas je dr. sc. Ivan Turčić, zaslužni znanstvenik Ekonomskog instituta, Zagreb.

Ivan Turčić se rodio 15. 04. 1930. godine u Lozanu kod Virovitice. Završio je Ekonomski fakultet 1957. godine, a prije toga i srednju školu u Zagrebu. Poslijediplomski studij i doktorat ekonomskih znanosti završio je 1964. odnosno 1979. godine, također na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu.

Karijerni put mu je vrlo raznolik i bogat: od voditelja odsjeka za privredu u Pitomači 1958. godine do direktora Republičkoga zavoda za statistiku u razdoblju od 1985. do 1991. godine. Već kao voditelj Sektora regionalnoga razvoja Republičkoga zavoda za planiranje početkom šezdesetih godina prošlog stoljeća, intenzivno surađuje sa Ekonomskim institutom, u kojem se i zapošljava 1966. godine i svu ostalu radnu dob do odlaska u mirovinu 2000. godine, s prekidom od 1985. do 1991., kada vodi Republički zavod za statistiku, proveo je u Ekonomskom institutu Zagreb. Odlaskom u mirovinu i dalje je aktivan primjereno statusu zaslužnoga znanstvenika Instituta.

Već na početku svoje karijere ubrzo je prepoznat kao efikasan i principijelan stručnjak i rukovoditelj, znanstveno profiliran. Uzlazna stručna i znanstvena karijera I. Turčića započela je i prije završene obrane doktorske disertacije. Ona je bila sustavna i ne uvijek laka. Njegov razvojni put kreće se od stručnjaka na lokalnoj razini koji pragmatično rješava pitanja ekonomike komune pa sve do teorijskih i stručnih pristupa regionalnoj razvojnoj problematici. Tijekom tog razvojnog pro-

* S. Zdunić, dr. sc., zaslužni znanstvenik Ekonomskog instituta, Zagreb.

cesa bavi se obradom izvorne statističke građe i razvija novi pristup mjerenja regionalne razvijenosti, njene efikasnosti i njenog potencijala na razini svake regije. Te nove metodološke pokazatelje primjenjuje za potrebe regionalnih analiza. Sasvim je logično da ga ti doprinosi vode do pozicije voditelja Sektora regionalnog razvoja Republičkog zavoda za planiranje, a potom i pozicije direktora Republičkog zavoda za statistiku, koji u tadašnjim jugoslavenskim uvjetima, uspjeva podići rang djelotvornosti i ažurnosti svoje institucije na prvo mjesto od ukupno osam mjesta, koliko je u tadašnjoj državi ukupno postojalo republičkih i pokrajinskih zavoda za statistiku.

Posebno želim naglasiti i njegovu ulogu u prvom popisu stanovništva u Republici Hrvatskoj 1991. godine. Popis stanovništva se inače smatra najodgovornijim zadatkom svakoga ravnatelja statističkih ureda. Iako je sam popis obavljen neposredno nakon prestanka njegovog mandata, sve petogodišnje pripreme za taj posao obavljene su pod Ivanovim vodstvom.

Za takovu uspješnost, djelotvornost i odanost poslu gdje god se nalazio, dobio je sljedeća priznanja i odlikovan je:

- Ukazom Predsjedništva SFRJ Ordenom zasluga za narod sa srebrnom zvijezdom;
- Odlukom Predsjednika Republike Dr. Franje Tuđmana Redom hrvatskoga pletera.

Ova odlikovanja najbolje oslikavaju njegov radni i moralni karakter zasnovan na patriotskom služenju istini i narodnim potrebama, bez obzira na formalne institucije vlasti.

Osim ovih navedenih odlikovanja, dr. sc. Ivanu Turčiću su dodijeljena i druga brojna znanstvena i stručna priznanja.

Njegova znanstvena djelatnost i orijentacija dovršena je u Ekonomskom institutu, Zagreb. Ta orijentacija se najbolje očituje skupom ekonomskih kategorija, kojima se bavi. Navodim samo najvažnije:

- efikasnost uloženi sredstava privrede;
- regionalni i granski aspekt ponderirane efikasnosti angažiranih sredstava privrede Jugoslavije;
- efikasnost poslovanja i elementi konkurentnosti hrvatske privrede po županijama, 1993. godina;
- strukturne karakteristike i efikasnost poslovanja gospodarstva Republike Hrvatske, po županijama, 1996. godina;
- koncepcija regionalnog gospodarskog razvoja Republike Hrvatske, 1998. godina,
- kao i oko 150 raznih autorskih i koautorskih djela!

Kao što se vidi, u žarištu interesa je ekonomska efikasnost, produktivnost, privredna struktura; osobito mu je u fokusu regionalni aspekt tih pokazatelja. Ne može se dovoljno naglasiti važnost tih tema u tekućem razdoblju razvitka Republike Hrvatske, kada svjedočimo liberalno-tržišnim procesima aglomeracija, ekonomskog "isušivanja", zaostajanja i nazadovanja pojedinih hrvatskih regija, a istodobno uočavamo nesnalaženje kreatora politike razvoja u današnjim tranzicijskim prilikama. Ivan Turčić to primjećuje i vrlo precizno statistički metodološki i konceptijski upozorava na te procese.

Ujedno bih želio upozoriti na fundamente i izvorišta toga njegovog pristupa. Ekonomski kategorijalno gledano, ishodišta su mu metode ocjena domaćega bruto proizvoda, narodnog dohotka, kupovne snage domaće valute i tome slično, našega svjetski glasovitog ekonomista Ive Vinskoga, zatim teorija planiranja i povezivanja tržišnih i planskih mehanizama u strukturnom i regionalnom aspektu, Milana Mesarića, a u novije doba, za teoriju i interpretaciju tranzicijskih procesa i mehanizama uzor su mu teorijski pristupi dugogodišnjega direktora Ekonomskog instituta Dragomira Vojnića.

Pažljivim iščitavanjem Turčićevih radova, nešto bolje upućeni čitatelj uočiti će konzistentnost njegovog pristupa i metodologije sa zacrtanom i usvojenom razvojnom koncepcijom, koja je bila značajka Ekonomskoga instituta, Zagreb. To je posebna karakteristika njegovog djela, koja po sebi upućuje na duboku smislenost takovrsne tradicije i orijentacije suradnika jedne znanstvene institucije.

Uz sve rečeno, posebno bih istaknuo Turčićevu društvenost, otvorenost i iskrenost u komunikaciji sa znanstvenicima kolegama i suradnicima u timskim projektima. Puno puta je s kolegama svoje generacije ali i mlađima raspravljao, sve do nedavno, ekonomske probleme naše domovine u njemu omiljenom kutku na obroncima Medvednice blizu Granešine. U jednoj od posljednjih rasprava, na osnovi svojih regionalnih studija, adekvatnim pokazateljima upozoravao je na loše posljedice liberalnoga tržišta, slabe konkurentnosti u strukturnom, tehnološkom i financijskom aspektu naše privrede, a uz sve to nesposobnost naših kreatora ekonomske i razvojne politike za odgovarajuću i svrsishodnu intervenciju, kako bi se harmonizirao regionalni, strukturni i dinamički aspekt našega ekonomskoga i društvenoga razvoja.

Djelo dr. sc. Ivana Turčića, zaslužnog znanstvenika Ekonomskog instituta, Zagreb, valja razumjeti i znati koristiti, u njemu je veliki potencijal! Neka to djelo služi kao uzor nadolazećim generacijama, osobito mladom znanstvenicima.

Hvala Ti za sve to!